

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenkint kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” czimű melléklettel.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félére 4 ft. pp.
A hirdetések négyszer hasábozott sorának ára 4 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden cs. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál b. magyarutca 322 sz. a. kihez minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet fordulni. A szerkesztőhöz csak a beltartalmára tartozók intézendők. Nem bérmentes leveleket csak rendes levelezőkkel fogadunk el.

Tartalom: A világképe. Jég- és tűzkárméltos ügy. Színház részvényesek gyűléséről jelentés. Nemzeti színház. Kolozsvári és vidéki hírek. Vidéki levelezés. Külföld. — Börze. Gabonárrak.

Az európai béke.

== A nagy tény be van végezve. Közel tíz esztendő óta, mikor a schweiczi Sonderbund és radical-párt hazafi-háborúja az újabb forradalmakat Európában útba indította, ez az első pillanat, midőn szárazföldünk egyet szabadon lélekzelhet. Igen, mert a történelem tanúsága szerint, minden forradalmait európai társalmunknak egy kisebb nagyobb terjedelmű háborúja a nagy hatalmaknak szokta kísérni; azután a pihenésnek, a béke mi-veinek egy termékeny korszaka áll be, — és mi már ebbe beleléptünk. Hála Istennek!

Annyi erőfeszítéssel, oly sok áldozattal ily látszólag csekély eredményt soha nem vívtak ki Európa harcziars nemzetei. A hadakozó felek közül egyik sem nyert semmit egyebet mint milliárd meg milliárd adósságokat;*) ellenben, a mi legkülönösebb, a nézők tekintélyben, hatalomban és befolyásban öregbedtek. Austria megmutatta, hogy oly nagy hatalom, ki nélkül európai háboru siker nélkül foly; Poroszországnak meg azt mutatta meg, hogy az ő aláírása és garantíája nélkül európai béke nem lehet. Ausztriának e nagyszerű demonstratio egy két taktikai mozdulatba s vagy kétszázmillió rendkívüli költségbe került; Poroszországnak egy kis diplomatiái jövésnésebe s tán harminczmillió kölcsönbe, mely el nem kelhetvén, most már vasútépítés- és bankalap-szaporításra fordítottak, — azaz majd semmibe, — úgy hogy a francziák tréfás mondását: „travailler pour le roi de Prusse”**) most betti szerinti értelemben lehet alkalmazni a nyugoti hatalmakra. Persze, hogy a francziák azon roppant dicsőségen és politikai befolyáson áradoznak el, melyet nagyszerű császárok vezérlete alatt Európa s a világ ügyeire magoknak ismét szereztek; de oly subtilis valamiért mint hadi dicsőség, ebben a számító, gazdaságos sőt fukar hajlamu korszakban, 2—3000 millió frankot s száz meg néhány ezer jó katonát messzeföldön eltemetni, aránytalanul sok, igen sok! De hadd vigasztalják ők is magukat; erre másnak is van olykor szükség. Aztán „la France est assez riche pour payer sa gloire,“***) a mint 1841-ben ismét a keleti kérdés megoldására siker nélkül tett költségeit igazolta volt.

Ez a háboru úgy folyt, mint a legokosabbak nem képzeltek, s úgy végződött, a mint senki nem várta volna. A keleti kérdés lett volna véglegesen eldöntendő; ezt várta minden ember, mert ebben a tekintetben a legnagyobb tekintély, a minden Russiák csárja mondta ki, hogy „a beteg embert” rég megásvott sírjába fekteti. A ki meggondolta, hogy Muszkaországnak úgy nevezett operáló hadserege, legalább 360,000 ember, már 1848 óta kiegészítve, csataképpen áll a nagybirodalom nyugoti határain, s hozzá képzelte e-

hez Európa zilált politikai viszonyait is, alig tudott kételkedni benne, hogy a csár ki fogja vívni a mit magában feltett. Midőn az első muszka hadtest a Pruton átlépett, kérdezte egy öreg politikus: „Öcsém uram, mit gondolsz, mi lesz ennek a következménye?” „Az, uram bátyám, felelők, hogy a muszka hadsereg, „tambour battant enseigne déployée”*) fog besétálni Konstantinápolyba. És vajjon ki akadályozhatta volna meg, hogy ezt ne tegye? Az a 10 ezer redif, melyet Omer pasának még Szophiából kellett a Duna felé vinni? vagy azon nyugoti sereg, melyeknek elküldésére még semmi készület nem volt téve? Valóban nem. De az embe-
riség történetét Isten intézi. A muszka gondolkodni kezdett a zálogvétel után, melynek törvényességét mindenfelől kétségbe hozták; mintha szövetségesekért nézett volna körül, vagy a hadoklónak önként fölbomlását a betegség mellett akarta volna bevárni. Ezzel az eldöntő percz elmúlt, s bétéjesedett: „qui tempus habet, vitam habet.” Az életre villanyozott és hatalmas orvosai által lábra állított beteg kétségbeesetten védelmezte magát, s miután az első rohamot szerencsésen kiállotta, elég volt Auszriának határain egy pár hadi evolútiót csinálni, hogy a muszka a zálogot önként kieresztsze s támadóból ezután már csak a hátrahagyott maradványok maradtak.

A harc, mely ez után következett, a legborzasztóbb hősiségben gazdagabb volt mint akármelyik a világon. Kifáradt és kimerült mindegyik. De győztesnek egyik sem mondhatta magát, — s mikor egy egészen más szerű harc, a pénzerisis kezdette fenyegetni minnyájukat, oly készek lettek a béke fölött alkuinni, mintha soha okuk sem lett volna összeháborodni. Azonban kötelességünk itt is megjegyezni azon végzettszerű befolyást, melyet Austria januar 18-diki ultimatumával Szent Pétervárt az ügy eldöntésére gyakorolt.

Csoda-e már, hogy a közvetlen eredmény igen sok várakozásnak meg nem felelt? A keleti kérdés végleges megoldása helyett a világ egy finom bőr-toku pergament-oklevelet kapott azon lehetlenség biztosítására, hogy az ozmán hatalom Európában épségében fennmaradjon.

Amde ha a közvetlen positiv eredmény az óriási harcához mérve oly szembetűnő törpességben jelenik meg: annál nagyszerűbbek a közvetett és negatív hódítványok. Európa ezeknek méltán örvendhet. És ha eddig ócsároltuk a lefolyt három év terméketlenségét, már most okunk van annak negatív termékenységet magasra becselni.

Az utolsó két év harczi eseményeinek folyama bebizonyította, hogy Európában a külháboru már majd lehetetlen, mert szükséglen, mert oktan.

Szükségtelen, mert csak diplomatiái úton lehet elintézni a nemzetközi kérdéseket, miután civilisációnk mai állásában Európa statusai oly szoros solidaritásba jutottak, hogy egyiknek is megrövidítését a másik javára el nem tűrik, sem azt, hogy valamelyik a maga erején vegyen elégtételt a másikon. A hajdankor amphycionainak bírósága, úgy látszik, lassan-lassan helyreáll, és ezen negatív eredményhez az európai emberiség ma-

gának szerencsét kívánhat. De már ekkor aztán a legnagyobb oktalanság is a külháboru, mely a hadakozó feleknek csak gyön-
geségét de nem erejét növelheti. Ez az egyik.

A másik az, hogy a keleti kérdés tettelegesen megoldásáról a nagy hatalmak, úgy látszik, végképp lemondanak, legalább meg nem engedik senkinek, hogy azt a maga erején megpróbálja. Hanem megőrzik az ozmán birodalom épségét, és azt addig támogatják, miglen magára és magában összerokad, addig pedig gondolkodni fognak, miképp takarítsák el a romokat.

A harmadik az, hogy az államok belügyeibe nem avatkozás népjogi elv érvényére emelkedett, de a hivatva beavatkozás, éppen a solidaritás elvénél s azon gyakorlati szükségnél fogva, hogy ha csűröm ég, a szomszédok is oltanak, helyesnek és jogosnak ismertetett el.

E további következményekben dús eredményeket helyszűke miatt most csak érintenünk lehet. Tán lesz még alkalmunk bővebb fejtegetésekre is. Egy közelebbi számunkban vissza kell térnünk, mi a békének közvetlen hatása mireánk?

Jég- és tűzkárméltos ügyében.

Mig keleten a mult évben az ágyuk háborúja folyt, ki hinne? nekünk sem vala nyugalmunk, bétűzkáros háborúja.

Nem kevesebb mint 40—50 helység határát verte el a jég; városok, faluk lettek részben, vagy egészen áldozatai a tűzvésznek!

Sok idő elrepült, mig a francia-féle újabb találmányu jégvárítók ott is alkalmazhatók lesznek, még több, mig e találmány felénk is elterjedne jótékonyaságával. A villámvárítók csak a tehetősök palotáit s középületeinket óvja meg s nem az egyese-
két, a földi tűz ellen ez sem ad biztosítékot ha csak az emberi ész, ez isteni szikra más úton nem diadalmaskodik a természet, véletlen vakasét, rosz emberek által támadott égések ellen.

Ily fél diadalmat vívott az emberi ész a jég- és tűzkárméltos egyletek által, melyek azonban, valjuk meg az igazat: jelen szerkezetők, s alkalmazásuk szerint csak félt felelnak meg rendeltetésüknek, csak egyesek vagyonát biztosítják drága áron.

Ez egyesületekben, minthogy önkéntesek, csak tehetős s értelmes emberek állnak rendezés be, a nagyobb rész előítéletek, nagy biztosítási díjak miatt kimarad, s így a jég- és tűzvész csapásait egyik helység a más után évenként országszerte végig szenved.

Gondolnunk kell hát az egészre, hisz az emberiség ügye minden igaz embernek szívén kell hogy legyen. Mily neri látvány egy égő város vagy falu! az embereknek ily esetekben félőrült állapota, síró nők, gyermekek jajveszélése és a gondolat, hogy vagyonátlan földönfutókká lettek, nincs kenyerök, nyugalmok, nincs foszlányok mivel meztelen testöket eltakarják. S hát a lélek harca, túsája, Istenem, milyen lehet! Gondolnunk kell, mondom, mindezekre, s meg arra is, hogy holnap talán ránk vár e borzasztó sors!

Találhatni pedig erre módot könnyen. Van — például — Erdélyben 2830 helység. Minden helység nagysága s népessége szerint jég- és tűzkárméltosításért évenként egyre-másra róna meg magát 500 vforintig,*) mely összegből egyes tehetős családokra alig esnék 3—4 vft, szegényre 10 kr, s az országból ekként 1,415,000 vft gyűlne össze,

*) A feketetenger semlegessége és a dunahajózás felszabadítása leglényegesebb positiv hódítványai a nagy háboru-
nak; de a ráfordított erőhez képest csekélység, ha meg-
gondoljuk, hogy a feketetenger elzárását járják minden
nemzetek kereskedő hajói, a Duna pedig a parallel vas-
utak elkészültével vajmi kis jelentőségre fog süllyedni!

*) Fáradi semmiért.

**) Franciaország elég gazdag megfizetni dicsőségét.

*) Dobpergés közt lobogó zászlókkal.

*) Általános mondán ezt, azonban nagyobb városaink mint Brassó, Kolozsvár, Szabon sat., melyeknek népessége 25—30 ezren felül van, az az 500 vfti összeg igen kevés díjazás lenne, valamint megfordítva a kisebb helységeknek igen terhelő. Alkalmazást, kúcsot találni erre igen könnyen lehetne, csak az ige válna előbb testté.

melylyel az évenkénti károkat könnyen lehetne fedezni. Mely években rendkívüli káresetek fordulnának elő: fedezné a kevésbé káros évek jövedelme.

Vagy ha ennél jobban tetszik egy más, s inkább kihívott: mondja ki az erdélyi jég- és tűzkármentő egyesület: hogy minden 1000 főt érő vagyont jég- és tűzkár ellen biztosítani lehet 1 forinttal. Ki lesz az a kába, ki 999 forintot veszélyeszet 1 forintért.* Így ezzel a móddal is körülbelül mint a fennebbivel azt a célt érhetnők el, s egy szép összeggel rendelkezésünkre évenként az ország javára, szerencsétlenségeink elhárítására.

Tegyük népszerűvé, azaz: kíváncsossá az eszmét, máskülönben intézeteink soha meg nem felelnék rendeltetésüknek. A nép, mint fennebb is mondtam, előítéletből, nagy biztosítási díjak miatt most is, annyi szomorú eset után, kimarad biztosító egyleteinkből; a hajdani megyei tűzkármentesítési gyakori rovatok úgy elijesztették, hogy hallani sem akar jég- és tűzkármentesítésről. Különben is a nép keveset számít, az eshető kárról s szerencsétlenségről csak későn, megtörténte után gondolkozik, aztán a sok szükség, könnyenvevés, halasztás máról holnapra, a sok talán így-úgy, megöriz isten, s több ilyenekkel megvigasztalja s nem bízhatja magát.

Láthatni ezekből, hogy a népet a jóra is vezetni, erőltetni s még kényszeríteni is szükséges; magának a törvénynek kellene itt kényszerítőleg fellépni, mert ily intézkedések nélkül nem lehetünk soha is nyugodtak, nem lehet életünk soha is örömteljes. A legszebb nyári nap is jégesőt hozhat határainkra s kínos munkánk gyümölcsét egy percz alatt megsemmisíti, a legkedvesebb estvének egy véletlenül támadott szomszédunk tüze megzavarja, s minden reményünket feldúlja s elszegényíti. Mit nem tesszünk meg nyugalmunk- s jóllehetünkért? s hát filléreinket megtagadnók ily ügytől, mikor magunk s milliók nyugalmát, boldogságát segítőnk elő. De másfelől erkölcsi erővel is bír ily általános kivitel, a bűn, a rossz ember számát, t. i. megszüntenie boszút tenni, miután célja az intézet jótételménye által mindannyiszor megbiúsulna, s megszűnne ezzel jég- és tűzkár vállalkainak koldulása is.

Annai nemes gondolat, szép eszme vár kivételre, melyet koronként az időszaki sajtó megpendített, s mi még tévovázunk, még most is a régi szegény tétlen nép vagyunk! Az idő elhalad fölöttünk, s elmaradunk a világtól utólrétegetlenül. Jobblét hajnalra csak úgy virad ránk, ha munkálunk, gondolkodni s tenni kezdünk. Kezdjük meg a jég- és tűzkármentesítést, megköszönjük, különösen a legfontosabb teendőinknek. Jég- és tűzkáraink szegényítettek részint el ennyire, ezek miatt vagyunk szükség- s inségben.

Kik fent és alant befolyással bírnak, kik tehetnek az egészért: nagy embereink figyelmét, munkásságát kérjük e sürgető ügy kivitelére, mi által ily diadalmat vívunk a véletlen, és természet két egyformán sújtó esetei ellen, minőt még nép nem vívott eddigéig. Ily biztosító intézkedések nélkül minden igyekezetünk mellett is ismételve tönkre jutunk, s mindig tehetlen szegény nép leszünk.**) Száva Farkas.

Színházi részvényesek gyűlése április 24. 1856.

1. Elnök gr. Mikó Imre ő nagyméltósága a szép számmal egybegyűlt részvényeseket — megnyitó beszédében köszöntvén, megemlíti, hogy ez évi gyűlés — herczeg kormányzónk ő magassága

*) Tájékoztató az utolsó javaslat szerint kísértés meg az erdélyi jég- és tűzkármentesítő egyesület országos aláírását. Hatóságunk utján küldjünk szét 2530 aláírási ívet ugyanannyi helység előjáróhoz; ezek egymás közt számot vetve írják fel, mintegy mennyire meggyen a biztosítandó főösszeg; az íveket a kitűzött időre adják be a közeli hatósághoz, vagy ha ezt meggyezni nem lehetne, a közeli erdélyi jég- és tűzkármentesítő ügyvivőséghez; ez az ívek nyomán készítsen egy summariumot, s azt küldje fel az egyesületnek. Így megtudhatni mennyi lesz az országból a biztosított főösszeg, és mennyi a remélhető pénz ereje az intézetnek 1000 forint után 1 forint fizetéssel, mint érintem. Azt mondanom sem kell: hogy az ily aláírási ívek szövege, melylyel az eszmét tudatni akarjuk a nép nyelvén legyen írva s példákkel felvilágosítva. Az eredmény, hogy ekként a legjobban fogna kiütni, abban semmi kétségem. Száva Farkas.

**) Erdemes levezetünk e lelkes, ösztönző szöveghez lehetetlen a legmeglehetőbb pártolássalunkkal nem járulni. Azonban sokkal nehezebbek a viszonyok, hogysem ezen ügyet most oly országos mértékben kihívhatunk tartanók. A forradalom előtt, mikor a magyar statuspolgár terhe tén 1/4-e volt a mostaninak, mindkét magyar kancellár egy oly biztosító intézet tervét dolgozt, mely, kivétel nélkül, mindenütt bírt volna. Az országban magában foglalta s az adóval együtt lett volna kezele; a terv már készen is volt, de a forradalom dugába döntö. Most azonban ily tetemes támogatást az adónak majd lehetetlennek tartjuk. Véleményünk szerint nem is marad egyéb módja a segélynek, mint az erdélyi tűz- és jégkármentő egyesülethez járulás, mely a kölcsönösség elvére alapulva s a mint személyes beletekintésünk meggyőző, legnagyobb pontossággal kezelve, teljes biztosítást képes nyújtani minden azt kérésőnek, — s meglehet, ha elég széles kiterjedést nyerhet, biztosítási díjait is alább szállítandja. — Ezen fenálló s újra felvirágozó intézetünkre igyekezzünk tehát fordítani a közönség figyelmét; szolgálataira mindenütt készen állanak ügynőkei. Szerk.

rendelete következtében még ez előtt kellett volna megtartania; de közbejött akadályok miatt a gyűlés megtartása ez ideig nem történhetett meg; — felkéri a tagokat a jegyző által előterjesztendő színházi bizottmányi jelentés meghallgatására, és a színház-ügyet illetőleg tanácskozára.

2. Bizottmányi jegyző Groisz Ferdinánd következő jegyző jelentést terjeszt a gyűlés elébe: Tisztelet közgyűlés!

A történelem lapjai tanúsítják, hogy Erdély kis hazáknak magyarsága a nemzetiség és ezt fentartó intézmények ápolásában mindig fáradhatatlanul működött, s ha az eredmény nem is mindig oly fényes, de elszigeteltségéhez és gyenge anyagi tehetőségeihez mérve, mindig annyi, hogy méltányosan többet kívánni nem lehet.

Igy van ez a nemzeti színházal is. Erdély volt a magyar színészetnek bölcsője, és ma is jeles tagokat mutat fel Erdély a magyar színészek sorában. — A múlt század végén a magyar nemzetiséget komolyan fenyegető veszélyek eloszlása után, Erdély nemes keblű férfiai voltak az első, kik meggyőződve a színészetnek nemzetiségünkre való jótékony befolyásáról, egy nemzeti színháznak Kolozsvárt létesítéséről gondoskodni kezdtek. Hazafiúi buzgalomuk csak hamar megkedveltette ez eszmét Erdély lelkes fiaival és leányaival, s miután az ország, különösen pedig az erdélyi főurak ez intézet létesítésében erejük szerint mindent megtenni igyekeztek, már 1821-ben fáradozásainak annyi gyümölcsét élveztek, hogy ez évben mártius 11-én a hazafiúi áldozatokból épült nemzeti színház készen állott, és főuraink benne előadást rendeztek.

Azután is éber figyelemmel kísérte az ország ez egyetlen nemzeti intézete sorsát, és az 1841/2 országgyűlésen jövőjét teljesleg biztosító intézményeket, és e végett önmegadózatásukat törvény-cikkben szavazták meg a honatyák. — E törvény-cikkre azonban a felsőbb helybenhagyás — az országgyűlésnek csak hamar helytlen feloszlásával — nem érkezvén meg, azon fényes biztosítás sem létesült, melyet e törvény-cikkben a hongyülés színházunknak megszavazott.

Eljött a gyászos emlékeztető forradalom, biztosítatlanul találta egyetlen nemzeti intézetünket, s még azon szerencsétlenség is járult hozzá, hogy Erdély magyarsága — a nemzeti színház ezen vivum aerariuma — anyagilag kipusztítva és szellemileg lesújtva érte el a szerencsétlen catastropha végét; nem volt tehát alap, melyből fenmaradását biztosítsa a nemzeti színház, s nem volt meg a hajdani magyarság sem, melynek pártfogására támaszkodhat. — Az országos állanokban hirtelen meghezereztünk a magassága, ennek a nemzeti színház — úgy minden hazafiúi vállalatok iránti szíves hajlamát eléggé nem köszönhetik Erdély magyarjai — az országos karok és rendek által még az 1841/2-iki országgyűlésen a színház-ügy vezetésével megbízott színházi bizottságat a forradalom után kezéből kiragadt igazgatására a nemzeti intézetnek.

A színházi bizottság hazafiúi legszentebb kötelességének ismerte mindenekelőtt a nemzeti színház fenmaradását itten állandósítani, és vissza is tette a magyar színészetet azon épületbe, melyet kiválólág számára emelt a magyar hazafiúság, s melyből őt a mostoha körülmények csak rövid időre üzték ki. — Örült a bizottság midőn ezen hazafiúi szándoka sikerült, de méltó aggodalommal volt még is ez intézet jövője iránt, és sejtelve nem esalt. Az 1853-ik év végén a nemzeti színház már oda jutott, hogy bezárás pontján állt.

Mint az üdülő betegnek előbbi vészterhes nyavalyájában visszaesése még borzasztóbb aggodásba hozza edes övét; ily remegéssel siratótt a színházi bizottmány örkeibe letett, s annyira feltett nemzeti intézetünk kórágya felett, nem mintha hanyagság vagy elmulasztással vádoltathatnék, hanem mivel a megváltozott viszonyok közt nem vélte az orvosszert feltalálhatni, mely a bajon segítsen.

Ily criticus perczben elhatároza ismét a nemzet lelkes fiaihoz és leányaihoz folyamodni segítségért, s nem titkolva el az intézet szomorú állapotát, felszólítani őket, ne hagyják ez intézetet azon állapotra jutni, minél fogva tám ma-holnap néma pusztaságban állva fen, mint gyászemlék hirdesse, hogy a kegyelet nélküli utódok nem voltak méltó az alapítók magas szelleméhez, mert részvétenlül hagyták szétporlani az oltárt, melyben a nemzetiség tisztá szent lángját nekik inkább lett volna szükségük tartani, mint azoknak, kik azt az ilhetség és szikrával csesztették.

Felhívása a lesújtott népből is viszhangra talált — nemcsak megmenteni, de hasonló esetek bekövetkeztetésétől is valamennyire megóvni igyekezett nemzetünk ez intézetét, midőn e felszólításra — a herczeg kormányzónk ő magassága kegyessége által nyert színházi részvénygyűjtés oly fényes eredményt idézett elő, hogy az első évben már 596 részvényes volt, s ezen szám ma már 624-re szaporodott, azokon kívül, kiknek részvényeik a gyűjtőtől a bizottmánynak még nem küldetnek be; — ma tehát, mert 624 szính. részvény van, melynek mindenike évenként 5 főt, együtt 3120 főt

és így 10 év alatt — a meddig ezen segedelem a lehető legszorosabb kötelezvény mellett biztosítva van, — 31,200 főt pp. ad a nemzeti színháznak.

Jóllehet a részvényesek száma Erdély magyar népességéhez képest nagyobb is lehetne, a bizottmány mégis fényesnek nevezte az eredményt, és ezt azért, mert tekintette a körülményeket melyek között létre jött. — Egy szellemileg és anyagilag lesújtott nemzetről annyi áldozatkészség most egyszer bőven elég, minőt tán kívált anyagi ereje a még meg nem honosult új terhek és egyéb sokféle s naponként fölmerülő nemzeti vállalatok által igen is igénybe van véve.

Ez eredmény mindenesetre fényes, mert följogosít azon reményre, hogy egy nemzet, mely a legmostohább anyagi körülmények közt a nemzeti színházért — másféle vállalatok mellett is — ennyi áldozatot tud hozni, az majdani körülményeinek jobbra változtával — mihez a felséges fejedelem kegyelméből — az úrbéri kárpótlás által biztos reményünk van — még többet fog tenni ezen — annyira drága nemzeti intézet teljes biztosítására.

A részvénygyűjtést megengedő kormányzói magas rendeletben a bizottmánynak kötelességévé lévén téve, hogy a részvényelő kezeléséről a közgyűlésnek évenként számoljon e kedves kötelességének az 1854. Majus 1-től 1855. április 30-ig terjedő első színházi évet illetőleg, most teszen e-leget, miután ez előbb részint elnök ő nmaga távolléte miatt nem eshetett meg, részint azon reményben használtott el, hogy nem sokára hirlapot nyerend a nemzet, melyben a tagokat gyűlésre meghívni és a számadás eredményét közzé tenni lehessen.

Mielőtt azonban a számadás taglásába ereszkednénk, szükséges lesz megemlíteni, hogy a részvények kezelése mi módon történt?

Kolozsvárt van a középponti pénztár. Pénztárnoknak t. cz. Streicher Mihály úr kéretett föl, ki azon nem kevés teherrel járó hivatalt minden jutalom nélkül elfogadni szíveskedett. A középponti pénztár hajtja be közvetlenül a Kolozsvárt lakó részvényesek évi tartozását.

Hogy a vidéken lakó részvényesek tartozásait beküldésével semmiféle alkalmatlanságnak kitéve ne legyenek, helyenként vidéki pénztárnokok vannak fölkerve, kik azon helyen és vidéken lakó részvényesektől, kik t. i. névszerint hozzájuk utasítva vannak, a részvényt évenként fölhatják és a központi pénztárba küldik. Ezeknek teendőik továbbá a színházi bizottmánynak jelentést tenni, ha valaki a részvényt fizetésében hanyag lenne, vagy lakhelyéről eltávozna, egy az ilyennek névvesztése szorítása vagy más lakása helyéhez közelebb eső pénztárnokhoz utasítása iránt intézkedni lehessen. (Folyt. köv.)

Nemzeti Színház.

Szombaton ápril 26-kán „A vén bakancsos.” Szentpéteri 5-ik föllépte. Vendégünk a vén bakancsos adta. Voltak egyes igen sikerült momentumai, egészen véve azonban minden eddigi szerepei közt ebben láttuk véleményünk szerint legkevésbébbé jelesnek. Nem az a kedélyes humorteljes, körében fölénycét érző, és tekintélyben elbizakodó bakancsos láttuk bene, melyekkel a nép körében nem egyszer volt alkalmunk találkozni, hanem inkább egy komolyságra hajló agg férfit, kinek legderültebb pillanataiban is némi keserűség látszik lebegni kedélyén. Úgy látszott, hogy derék vendégünk kedvetlen volt. Veres korcsmárost Gyulai személyesítette. Friczi Turcsányi kezeiben bukkott meg. Meg nem foghatjuk, miképp volt képes ennyire rozslú maszkirozni magát. Ha a színpad után nem tudjuk, hogy Friczi Veresnek fia, hajlandók lettünk volna apjának tartani. E különben mulattató szerep nem csak hogy minden érdekét elvesztette, hanem még boszantott is bennünket. A mai előadás fénye Filippovicsné volt Lidi szerepében, mely mintha csak számára lenne írva. Azt a kedves pajzanságot és mozgékonyt, melylyel Lidit minden kánsorleányok legkedvesebbikévé varázsolta, dicséretes előhaladásának, és szerepe jelleme helyes fölragasztásának bizonyosságul tekintjük. Ilon (Rónainé), Hangos (Dózsa) és Laczi (Filippovics) ez utóbbi szép énekével kellőleg kielégítő valának. Turcsányi Ilka Pista szerepében igen kedves volt. E gyermek bátorsága meglepő, és gyenge korához képest elég ügyességgel bír. Nézők közép számmal.

Vasárnap ápril 27-én Szentpéteri 6-ik fölléptől Czigány. — A czimszerepben Szentpéteri ismét a jeles Szentpéteri volt. Eredeti élethű képe egy vén cigánynak művészeti színézessel. Különösen midőn a második fölvonásban Rózsit hegédűjének siró hangjaival vigasztalja, arczjátéka és testállása oly természetű, mintha csak a faluk végén lakó vén cigányok egyikét láttuk volna keservesen hegédülni. A lélek érezte a fájdalmat, melyet hurjaiba öntött, látta az akaratot, melylyel boldogtalan lányát szándékozott megvigasztalni. E jelenet Rózsai (Priel Cornelia) remek játékával összeolvadva a legnagyobb hatást idézte

elő, és eltakartuk arcunkat, nehogy fölszivárgó könyünként valaki gúnyoljon bennünket. Priel Cornelia főleg onnét, hol szerepének dramaticus része kezdődik, kintő jelesen játszott. A családott szerelem fájalmát, az örülést fokozatosan előidéz- ző lelki szenvedéseket, az örültség alatti rögesz- méjével való bibelődést, a megrázkodás követke- ztében visszatért eszméletének jellemzését mely, lé- lektani tanulmányozás után tette ily elragadóvá. Szentpéteri és Priel Cornelia valódi mű- élvezetet nyújtottak ma számunkra, és a legjobb magyar népszínmű drámai becst sokszorosan ki- emelték. Filippovicsné Rebekát igen jelesen adta. Azonban egyszerű parasztnőnek kissé cizfrán volt öltözve. Szerdahelyi Nelli asz igaz mos- toha leánya volt, az illusiót kissé mégis rontotta, hogy Évi nem fiatalabb alak volt, főleg miután a szerepet Komáromi Ida is eljátszhatta volna. Dó- zsa a gazdag aglegényt főleg eredeti öltözké- ben igen jól jellemezte. Nézők ma szép számmal voltak: bár elmondhatnók ezt mindenkor!

— Kedden april 29-kén Szentpéteri 7-dik föl- léptét „Tudtán kívül kém” vagy németül mint a színlapon nyomva volt: „der unwilligliche Späher.” — A mai estvőre Szentpéteri jutalom- játékaul Gautier Margit volt hirdető, de a szin- házban kívül eső körülmények miatt elmaradt, s a főnnebb címzett darab rögtönözöttet. Részint e- zért, részint Szentpéterinek legnagyobb részvét- nök kiérdemlő változásáért a felöltő hiányokat át- nézzük, annyival inkább, mert a méltányosságot soha sem mellőzzük e rovatunkban, és így előb- b is láttuk mi jeles Perrin Mihály Szentpéteri, ha változása közbe nem jó!

KOLOZSVÁRI HÍREK.

— Az elmúlt vasárnap délután B. Vesselényi Farkas úr királyutoza felőli emeletes házában egy része iszonyu robajjal beomlott. A felső emeleti lakók, és alant a kocsisok elég jókor észrevehé- t a veszélyt, kivonultak, a lovakat kivezették, s így szerencsétlenség nem történt. Hasonló veszélyek megelőzése tekintetből czélszerű lenne épületvizs- gáló bizottmányt fölláttatni, mint ez Pesten és min- den nagyobb városokban fennáll. Most a gondvi- selés az illető lakókat ugyan megőrizte, de erre számítani vakmerő bizakodás lenne, azért legyen szabad reménylenünk, hogy a hatóság e példán o- kulva czélszerű intézkedései által hasonló szeren- csétlenségek fölmerülhetését meg fogja gátolni.

— Az elmúlt napokban bizonyos mészáros egy bikát vezetett kötele a baromtéren. A bika egy- szerre elvadult, kirántotta magát vezetője kezéből, és először is ennek fordult. Letiporta, száruval fölvetette, és annyira megkínította, hogy életéhez ke- vés remény. Csak azután miután mintegy kitom- bolni látszott magát, futott vadul tovább a bőszi- lűt állat. Sokan távolról bámulták a szegény mészá- ros veszélyét, de senki sem ment segítségére, sőt még a házkapukat is bezárták.

— A marosújvári soáknak megmentésére ter- vezett átvezetést a Marosra az ismert vasúti vállalkozó Talagini vette át, ki legközelebb e nagyszerű munkát meg fogja kezdeni. A költ- ségvetés 300,000 pftra rug, mely összeg azonban a gazdag bánya megtartásával ezerszeresen fog ka- matozni. Talagini más koronaországokból szándé- kozik munkásokat e végre ide szállítani, kik ké- sőbb a vasúti munkálakra lesznek fordítandók.

— Mint értesültünk, a vasútra vonatkozó elő- leges munkálatok Szerdahely, Nagy-Apold, és Sár- kányról már bevégezvék és semmi térségil ne- hézségek sem fordulnak elő. Blaschek mérnök vezette ez előmunkálatokat, és jelenleg Brassótól Oláhország felé folytatja működését.

— A szebeni és brassói lapok telvők tűzvész hírekkel, többnyire a szász vidékekről, hol a for- radalom óta, megfoghatatlanul, tömérdek ily sze- rencsétlenség történik. E hó 24-én délutáni 2 óra- kor valami gonosztevő Brassóban a város diszt az úgynevezett Czenket akarta folygajtani, azon- ban hamar történt intézkedés következtében isten- telen szándoka meghiúsult. — Ungvácsan 24-kén Nagy-Apoldon 60 épület s néhány darab marha égett el. — Sárdon szinte nyolcz ház lett a tűz martaléka. — Fölmerül itt előtünk ismét az er- délyi tűzkármentő egyesületnek áldásteljes létele, és nem tudjuk eléggé hathatós szavakkal ajánlani ez intézetet mindenkinek, kinek csak csekély va- gyona van, figyelmébe. A falusi lelkészek és elől- járók alig hathatnak inkább községeik anyagi jól- létére, mintha a népet vagyonuk biztosítására buz- dítják.

— Hölgyfutárból olvassuk, hogy hazánkfi gróf Vas Samuel Kaliforniából a magyar nemzeti mu- zeumot érdekes küldeménynyel gazdagította. All pedig ez egy 50 dallér értékű éremből, több kis- sebb darab pénzből, arany érczék, por- és fémny- ból. A pénzdarabokon egy az északamerikai álla- mok egyesülését jelképező női fej, és tizenhárom csillag látható. Más oldalon a pénz értékét és pénz- verde címét: gr. Vas, Molitor et comp. lehet ol- vasi.

— Stöger Béla, színházunk karmestere és ének-tanító már pár év óta fenálló énekiskolájában f. év máj. 1-én kezdve kezdő osztályt nyit meg. Több- ször volt alkalmunk a derék tanító tanítványait nyilvánosan is hallgatni, s ebből meggyőződni, mi- képp tanmodora sikeres, czélszerű. Kedves szolgál- tatot vélünk olvasóinknak tenni, midőn figyelmö- ket e körülményre fölhívjuk.

— Azon templom, mely a nagy Hunyadi Já- nostól a szentimrei győzelem emlékére emeltetett, s mely a forradalom alatt elpusztult, a ref. egyhá- zi tanács következtében még ez évben fel fog é- pítettetni. E czélra a lelkes Bánfi Zsigmond bárónő 100 pfot ajánlott föl.

— Színészeink e bérlet leteltével tervezett nyá- ri kirándulásokra fognak indulni. Részintről lel- künkől ohajtjuk, hogy minél lanyhább volt itt átalánosabban irántok a közönség, annál melegebb pártolásban részesüljenek ott, hova memi szán- dékoznak. Egyébiránt hiszszük, hogy Torda és Vá- sárhely lelkes közönsége ismert bazafias szellemé- nél fogva nemzetiségünknek e buzgó ápolóit lelke- sitőleg, és pártolól fogja fogadni: hiszszük, hogy bennök a nemzetiség ügyét karolandják föl. Leg- először Tordára mennek, hol reméljük, különösen ha oly lelkes férfiak, mint: Nagy Miklós, polgár- mester, báró Kemény István, Miklós Miklós, és Bányai Samu karolják föl az ügyet, a legszívesebb pártolásban fognak részesülni. A nemzetiség ge- niusa kísérje és vezesse őket vissza tárt karjaink közé!!

— Ha képes lapot adnánk, szétküldnök raj- zát azon kenyéradagoknak, melyeket itt Kolozs- várt, mely e gabonatermő, olesó piaczu országának egyik fővárosa, némely vendéglős jónak lát ven- dégeinek három pengő krajczárért kiszabni. Ha a gabona oly rendkívül olesó nem lenne, megkö- szönök a vendéglős uraknak, hogy a gyomor- nehezítő kenyérvész akadályozása által egészse- günkre ennyire fölügyelnek, de így kénytelenek vagyunk illőleg megkönni, hogy azt az egyébként igen helyes gazdálkodási rendszert az olesó ga- bonából süttött kenyér kiszabásánál ne vegyék oly szorosra! Nem vagyunk mi oly gancsokodók, hogy a kissé nagyobb kenyéradagokért őket meg- rójjuk!**)

* A Magyar Sajtó 97-dik számának Tárca- jában egy remek egyházi költemény olvasható „Az a dőpénz” cím alatt, melyben a szerző Láz- ár Miklós mezőpeterti plébános Urunk Jézus- nak a kísértő farizeusokon való győzelmét Máté 22, 15—23 alapján oly költői tökély- és magasz- tassággal rajzolja, hogy általa szerző magát egyszerre legelső költőink sorába helyezte. Érdekesnek tart- juk a költő leveléből következő helyet ide iktatni.

„A magyarnak, úgymond e levelében a többi közt, Vörösmartija és Petőfi je, de az an- golnak Miltonja is van. A francia nemcsak Be- ranger-t szereti, hanem Laprae-al is dicsek- szik. Az olasz nemcsak Petrarcá-t koszoruzta meg, hanem Torquato-t is.”

„Nemzetünk elesett, mondja tovább tisztelt hazánkfi, — mert nem híven hitt; nem hitt Isten- nek, hanem embernek. Megakarijuk védni az enyé- szettől? tanítsuk hinne abban, kiből hinne kell, hogy élete legyen. Nem elég, hogy a rany meg- irta a haragos Toldyt, kell hogy a szelid Jézus is megénekeltessék. A mely nemzet költemé- nyeiben Jézus él, az nem vesztet el.”

* Tompa Mihály hamvai ref. lelkész is minap a Vasárnapi Ujságban igen szép balladát közölt Jézus életéről. Ilyen papokat szeretünk mi, kiket a szent könyv feltud lelkesíteni, a kik hívátasu- kat érzik s annak még ily széles hatáskörben is megfelelői öhajtanak.

* Kertbeny úr minden europai lapok leve- lezője, és a világon minden nyelvek fordítója, *) a magyar irodalomnak pedig külföldön buzgó baj- noka egy előfizetési ívet küldött hozzánk az „Es- ztergomi székesegyház felszentelési al- bum” című munkára. Ára diszkiadásban 15 pf. képes kiadásban 5 pf., közönségesben 1 ft 30 kr magyar vagy német nyelven.

A kétezer idióma közt, a melyeket Kertbeny úr mind alaposan ismer, úgy el tévesztette azt, a melyiken e lapok írva vannak, hogy nekünk kül- dött ívét „Gazeta Transylvaniei” szerkesztőse- gének cizmezte. Bizonyosan a minap közöltük oláhépdaok viték e gyanításra. No de legalább nem vólal azzal, hogy a roman nemzetiséget ül- döznök.

— Bécs közönségének figyelmét és bámulá- sát jelenleg egy igen érdekes természettani és geo- logiai látvány foglalkodtatja. Rhodé physicus a művészetbarátok teremében, bizonyos esztéken, a föld alakulásának különböző phasisait kezdettől an- nak felső kőre megkeményedéséig, s azután az embernek rajta megjelenéséig mutatja, szükséges magyarázatok kíséretében. A mutatvány sok köl- tészettel és képzelődéssel van egybekötve, de ta- gadhatlanul sok érdekel bir. A földgömb legelőbb

*) A ki talán kételkednék nézze meg a nálunk levő hirdetést. **) Igen sok egy kis kenyérről. Fölérhetők önt. Szerk.

egy vastag atmosphaerától körülvevő tűzgolyó volt mely lassankint állitolag 350 millió század folyta- ban meghülepedett, megfömrődött és különböző változásokon menve kermesztül, a legutolsó s csak néhány ezeréves nagy katasztropha után kapta mos- tani alakját, melyen az ember, mint legfölkéte- sebb teremtmény megjelent. A növényi és állati epochák hosszú századok során őt a földszínen megelözték. Ez átalakulások érdekes és ködfátyol- hoz hasonló képekben mutattatnak.

— Prácsa és Cseklész vasút állomások közt f. hó 12-én reggeli 3 órakor a pesti gyorsvonat egy parasztkocsit elgázolt, a pór, ki a kocsin ült rögtön halva maradt.

Vidéki levelezés.

Maros-Vásárhely apr. 28.

E hó 19-én tanui valánk egy igen érdekes végtárgyalásnak.

A cs. k. megyei törvényszék sorompói előtt állottak B. D. és K. D.

Az első, mivel közel rokonát Boross Mihályt, sz. gerliczi közbirtokost orozva meggyilkolta, kö- től általi halálra, — az utóbbi, minthogy a löfögy- ver megszerzésén kívül az elkövetett gyilkosság színhelyén is — bár közvetve — segédkezet nyuj- tott, húsz évi rabságra ítéltetett el. A számosan megjelent közönség feszült figyelemmel kísérte az államügyész indítványát, különösen pedig a vád- lottak védőinek, dr. Scheitz s ügyvéd Kozma En- dre védbeszédjeit. 24-kén reggel a Teleky-kert kö- rül két ház tíz martalékává lön, nagy szerence, hogy csendes idő volt, mert a szomszédságban a házak nagyobb részt szalnalával lévén fedve, a leg- csekélyebb szélben a kár roppant lett volna.

A Kolozsvárt már tavaly oly nagy tetszésben részesült Raczek testvérek a Dunaféjedelemsé- gekből visszaérkezve, keresztilúztaztok alkalmával itt két hangversenyt adtak. Gyönyörű, ritka sza- batosságu, szívhez szóló játékkal minlen műbá- rátot s szakértőt elragadtak. A legidősebbik 12 é- ves Frigyes különösen kétségkívül Europa első he- gedűsei között idővel kitűnő helyet foglaland el. Az apró művészek e napokban Kolozsvárra indultak. A Kolozsvári színeszek ide jövetelét, mint hall- juk, leginkább akadályozza az Apollóterem jelen- legi hasznabérllője, ki is oly föltételek szab, hogy azokat a legnagyobb áldozatkészség mellett is el- fogadni tiszta lehetlenség. Kiváncos, hogy a ha- szonbérllő úr az élvezetteljes estvék után sovárgó közönség iránti kiméletből is egy keveset tágitana. Mert in ultima rerum ratione mégis reá nézve jobb, ha a terem valamit hajt, mintha tiúressen sötéten állva az oda járnai szándékozókat visszariasztja. Vagy talán hasznabérllő úr ama kalmár példáját akarja követni, ki gyöngyét inkább a hullámokba dobá, hogysen árán alól adta volna el? Hisz ama gyöngy s az Apollóterem közt nagy a különbség! Es ist ganz ein anderes Verhältniss!

Náprádi.

Sepsi-Sz., György april 23.

Ma megható temetési-ünnepélynek valánk szo- morú tanui. Erdélyi cs. kir. főtörvényszéki nyug- díjazott tanácsos Fodor Mózes viték örök nyu- galomra, ki a haza, fejedelmek, és nemzet közös érdekében töltötte el munkás életét.

A boldogult kitűnő szellemi tulajdonokkal é- keskedett, és ritka műveltséggel bírt. Halála annál fájdalmasb, mivel benne az imádott haza, a jól fölfogott nemzetiség, és a rendithetlen tisztelt Fe- jedelem egy biztos támaszát veszté el, ki még elég életerős lesz vala mindezek szent érdekében eré- lyes buzgalommal működni. Elhunytát fájallják szá- mos rokonai, barátai és ismerői.

Temetése a valódi részvét példánya vala, mely- hez hasonlót e kis városunk rég nem látá, — az itteni és vidéki számos emberbarátokon kívül a brassói cs. k. kerületi törvényszék s államügyészet képviselői, az itteni járáshivatal minden osztályai- val, nyugdíjas katonatisztikar sat. diszték a gyász- menetet, mely alkalommal itteni ev. ref. esperes Gödry Ferencz alkalomszerű imát mondott, k vá- sárhelyi lelkész Szász Károly pedig egy igen je- les szónoklatot tartott, melyben az ember, polgár és hivatalnok sokoldalú szép hivatását tárgyarvált szavakban és költőileg ihletett ajkkal vázolván, az üdvözültnek érdemeihez méltó emlékszóbrotot emele a szív világában, sok hason jeles férfiakat ohaj- tva a hazának, nemzetnek és királynak.

Béke lengjen hamvai fölött!

K Ü L F Ö L D.

FRANCZIAORSZÁG. Az értekezlet megszünte óta Páris megszűnt egy kissé mindenek szemét ma- gára vonni, hogy az új békeesillag feljövését lát- hassák. Azonban nem kell fölöttébb soká várni, s a békeszerződvény szövege s a jegyzőkönyvek ta- lán e percében történő megjelenése ismét e béke- városra vonandja a világ figyelmét. Aztán mint tudjuk Páris városa oly város, hogy az europai közönséget ha egyébbel nem, legalább papír-sár-

kányok fölboacsátásával mulattatni megszokta, s olykor egy kicsi változtatás kedvéért valódi sárkányok költésével is megrebegteti. — De lássunk dolgunkhoz.

Finis non coronat opus, mondá Orloff gróf Cavour grófnak, midőn az utolsó ülés alkalmával nyújtá ennek a tollat aláírásra. Mi magyarul így fordítjuk: holnap is lesz nap. Van még várni való időnk; de úgy tetszik, hogy az oroszok szokásuk ellenére most igen sokat beszélnek s tán nem is veszik oly komolyan. — A párisi sajtó alig várja, hogy szabaduljon a reá nehezült hallgatási tehetől. A francia sajtónak legalább eddig meg lehetős szabadsága volt a külpolitika dolgában, a congressus óta ettől is meg van fosztva, nem lévén semmi anyaga. A túl-hiteles hírekké dicsekvett lapok, mint a „Débats és Constitutionnel“ kezdik már bevallani, hogy sok valótlan hírt találtak a közönség elé, s az utóbbi lap mindentudó levelezője megvallja, hogy Olaszországról is beszéltek. Beszélni eleget beszélt a congressus, s ezt annál inkább elnézhetni neki, mert tett is valamit. A szellentű, mely Europa ipar-ösztönét lenyomva tartá, egyszerre emelkedni kezd a tőkék előlmasznak mint békák, midőn a légben termékenyítő esőt érznek, s a bőrzének örömhete volt, minden felzökken, még a rente is. Utóbbi tüneményt a vasutak magas árfojlamának tulajdonítják, valamint azon körülmények, hogy a vasúti egyleteknek ez idő szerint kötelezvények kibocsátása tiltva van; a kibocsátottak pedig fedezve lévén, a kisebb tőkék kénytelenek a rentéhez fordulni. Mindezek színtoly kétségbevonhatlan békejelenségek, mint az ezüst huszasok, a melyek saját létezésüket ismét érvényesíteni kívánják a nyilvános légen.

A francia kormány felhagyott volna hódítási terveivel, és csupán béke-járatlalt kíván foglalalkozni. Így lön felhagyva határozottan a Madagascari hádjárat, főleg azon természetes okból, mivel a hadsereg élelmezése az ország belsejében a lehetlenségek közé tartozik. A császár tevékeny szelleme ipari vállalatok felé fordul, miknek csakugyan nagyszerűeknek kell lenni, mint várhatni egy Napoleonotól. Így akar a Dieppeig átsandó csatornál fogva Párisból formászerinti revvárost alakítani. A költség 400 millióra van számítva. Ez összeg azonnal fedezve leend, halogva a császár magán-nyerészekhez talál fordulni.

Mint írják, Lengyelország sorsa is előfordult egy ízben az értekezleten. Orloff gróf oly szép igéretszókkal csillapítá el a jölelki congressus-tagok javítási kedvét, hogy e különben is nehéz kérdéssel felhagytak, megnyugodván azon biztosításban, miszerint a czár már kezébe vette a bőség szarvát, melyből Lengyelországra nézve sok minden fog kifolyni.

Ismét zugatják, hogy a szent atya személyesen jelen leend a kis Napoleon keresztelőjén Párisban; a keresztelést csakugyan Patrizi bíbor-nok viend véghez. Sajnálják, hogy nincs jelenleg egy is a bíbor-nokok között, a ki királyi vérből származott volna. Szó volt egy perezig arról is, hogy Bonaparte Luciánt, az egyetlent, ki a Napoleonidák közül papi hivatalra szánta magát, hirtelen bíbornokká tegyék; de oly fiatal létére a pápa személyét teljes méltósággal nem képviselhetne volna a keresztelésnél.

Napoleon, mint mondják, némi engedményeket remél nyerni a nápolyi királytól, egy kicsin amnestiát, néhány kiválóan gyűlölt hivatalnok elbocsátását sat., természetesen mindezt csak lassan, észrevétlenül, hogy legkisebb színe se legyen, mintha a király ily mélyen bevágó reformokat nem önkény, hanem kényszerítésből mívelne.

A „Nord“ szerint, nem hihetni, hogy sem Sándor czár, sem Napoleon mostan zavarba kívánnak hozni Austriát, ha csak forradalmat nem akarnak Olaszországban s másutt támasztani. Angolország azt véli, hogy mindig játszhatik a tüzzel, a nélkül hogy újat megögetné, s kereskedelme szüntelen kívánja, hogy külföldön munkafenakadások legyenek, mert így termékeinek a szárazföldi vásárok megnyílnak. Amde Napoleon császár, ezt bizony állíthatni, a helyett hogy Olaszországban a forradalom tüzét bizgatná, azt úgy elnyomandja, mint Franciaországban, mert abban hatalmára nézve épp oly bizonyos ellenséget lát, mint az előtte uralkodott két királyban, kinek trónját elfoglalta.

A megyei lapok nem akartak hinni a béke ösztönésére s tartósságára; a főispánok rendeletet kaptak, hogy az ily kételkedő kifejezéseket ne tőrjék. A császárnak a béke saját ügye, ez rá nézve önzési kérdés. A párisi lapokkal is tudatta a császár, hogy ő a békét állandónak tartja, és ha a lapok e meggyőződésében nem osztoznak, tartózkodjanak legalább az ellenkezőnek kimondásától — Lamartine, mint az idős Dumas is, most „szegény poéta“ ha szegénynek mondhatni, kinek még most is évente 200,000 frank jövedelme van. Aranykorában fél-millió franknál is többet hozott be irodalmi bányája és szellemi selymerező munkássága. Közleblőrt nagyot bukott a borrali üzérkedésben, s barátai útját most elő-

fizetési iverkek koldulja a nemzet segélyét, mert a költő-fejedelem a magas költéshez már föltöbblet hozzá szokott.

Franciaországban darab idő óta új politikai vallások felekezett van fejlődésben, mely a régi gallusok vallását akarná föléleszteni druidismus név alatt. Előn nem jelentéktelen nevek állának, mint Martin H. az ismeretes történész, Carnot, volt közoktatási minister, Renaud J. bölcész, és Dumesnil, a hírhedt Michelet veje. Ez utóbbi még nem tért át az új vallásra, jöllehet őt is már druidának tekintik. Mi az új pártot illeti, ez a druidismus, mint a régi gallusok tanát fogadta el, és az 1792-ki forradalomra mutat, mint a mely a gallus népet elnyomói a frankok (nemesség és papás) jármától megszabadította. E forradalom szerintők a frankok urabnának véget vetett, s a gallus népek magát ismét össze kell csatolnia saját múltjával s a Velede-hagyományokhoz visszatérnie. Ez új felekezet fejei nagy buzgalommal lépnek föl. Carnal tájékan, Vannes közelében, hol a rómaiak és gallusok nagy csatákat vívtak, ásatásokat rendeltek meg, hogy a szent bádót és sárlozt ismét föltalálják. A druidák eddigelő még a kormánytól engedélyt nem nyertek vallásos szertartásaik gyakorlására. Allítják azonban, hogy a senaris erdőkben, hol Martinnek egy régi háza van, össze fognak gyűlni. Főpapnőül egy híres írónőt emlegetnek. *)

TÖRÖKORSZÁG. A dunai fejedelemségek újra meg újra magukra vonják a figyelmet. Stambulból jött hírek szerint a török nagy tanács a moldvai és oláhországi hősödést le-tette, és mindenik helyébe helytartót (kaimakant) nevezett ki, a ki a szultán nevében kormányozni fog, míg a congressus által kinevezett vegyes bizottság munkálatai alapján a fejedelemségek új-jászervezése megtörténhetik. Ghika Gergely fejedelem maga kérte elbocsátását, de Stirbey erősen ilte a nyeret, s csak nehéz szívvel volt arról leszállani. Hallomás szerint vádolják, hogy önérdékében korteskedvén sokat költött el a kincstári pénzből, úgy hogy az ország évi adóját sem tudta a portának meg eddig befizetni. Moldvai helytartóvá Balche nagylogothé, oláhországi Ghika Konstantin hg nagyban, feddhetlen jellemű s hazafias érzelmű férfi neveztetett ki. az első, ki midőn Omer pasa 1854-ben Oláhországba bevonult, nemzeti őrsereg alakítását indítványozta. Mind ez igen jó; de mit mondanak majd az európai hatalmak a porta ezen rendszabályaihoz, midőn mint tudjuk — ha csak jól tudjuk — a többi hatalmak mindenek előtt a statusquo fentartását kívánják?

A bécsi „Militär Zeitung“ szerint az osztrák megszálló sereg fele azonnal ki fog vonulni a dunai fejedelemségekből, fele pedig e tartományok végleges szervezéseig ott marad.

Bolgárországban egy megkísértett fölkelés még esirájában fojtja lön. Vezetője, bizonyos Dimitri a hegyekbe menekült.

Ujabb hírek is komoly zavarokról tudósítanak a török földnek egyik másik pontjáról. Azonban, minden ily hírek csak nagy ovatossággal lehet hitelt adni, minthogy keleten a kedélyek nagyon hajlandók a legesélyebb tények tűzására. S kivált a Trieszből jöv tudósítások lehetnek komoly fentartásnak alátéve, minthogy azok rendszeren görög forrásból vannak merítve, s ezért gyanúsabbak sokszor a kis illus fia szavánál. A török kormánynak még eddig nem tagadhatni azon törekvését, hogy minden esetben tekintélyét fentartani, s a nyugoti hatalmak minden jogserüi követelésének eleget tenni kíván.

SPANYOLORSZÁG. Valenciából ápril 14-én jelentik, hogy a helyőrség tetemesen szaporítva van. A katona-bizottság még működik. Eddig még nem hallszott, hogy másutt is történt volna zavar-gás; csak Huelyában hallatszottak lázongási kiáltások.

A spanyol ügyre nézve Párisból ezt írják: A „Constitutionnel“ e kormányi lap, szomoru képbén tünteti fel Spanyolországot. Szerinte egy ország oly válság küszöbén, mely iránt Europa nem lehet közönyös. E s p a r t e r o egy hűron pendül a vörösökkel, — ő vagy köztársaság elnöke, vagy Spanyolország dictatora szeretne lenni. Különösen aggasztja a nevezett lapot az E s p a r t e r o és O d o n e l l közti versengés, miután amaz a nemzetörségre, ez pedig a hadseregre támaszkodik.

UJABBAK. Az ápril 24-ki „Moniteur“ szerint, a Krimióból visszatérő csapatok, a járványrai te-kintetből, mely különben majdnem teljesen megszünt, táborot fognak ütni a hyeri szigetek mellett.

*) Mindez Franciaország erkölcsi bomlalozásának haladását jelenti. A hol az elmék elfoglaltsága a keresztény vallás jármát tovább nem tőrhet-vén, a paganismus undok testiségebe készül az ember visszaesni, ott a december 2-diki régi-ménél egyéb többé már lehetetlen, sőt az is valódi szerencse. Szerk.

— A krimiai szövetséges seregek hajóraszál-lása folyvást tart

— Morry gróf menend Sz. Pétervárra, mint követ s mint egyszersmind Napoleon képviselője, Sándor czár koronázatására. A gróf, — különben is Napoleon közel vére, — hallatlan pompát fog Pétervárott kifejezni s az ebbeli költség fedezésé-re az állam részéről egy millió frank boacsattatik rendelkezése alá.

— Az „Ind. belge“ közli a mart. 30-iki bé-keokmány „csaknem teljes“ szövegét, melyet londoni levelezőtől kapott, — azonban maga is be- valván azt, hogy a közlés hiányos és hitelessége mellett nem kezeskedhetni, egyelőre mi is mellő-zendők tartjuk e fontos okmány közlését, annál is inkább, mert egy párnap múlva teljes és hite-les szövegét adhatni reméljük.

— Hír szerint Panmure lord s Hardinge algróf kilépnek a kabinéből, mielőlt a katonai vizsgálati bizottság munkálatait bevégezi.

— A „Globe“ szerint, a királyuó Clarendon lordot a béke s külügyek körüli szolgálataért mar-quis czimmel kínálta meg; mit azonban a nemes lord nem fogadott el.

— A spith e a d i nagy hajóhad szemle hi-vatalos programja közé van téve. A királyuó Albert hg kíséretében tartja e szemlét. A felső-s alsóház, a diplomatai testület, a főhivatalnokok s minden kitünő személyek összehívtak a nagy ha-játékra. Napoleon császár is hiva van. Nagyszámu francia haditisztek érkeznek. Nem kevesebb mint 83 hadihajó, több mint 200 ágyu — s bombana-szád, s temérek kereskedőhajók lesznek készen.

London, ápril 24-én Palmerston az alsóház-ban az amerikai kérdést előterjeszti; a felsőház-ban pedig az olasz kérdés pendittetend meg.

Sz. Pétervárról írják: Gortsakoff hg véglegesen külügyministerré nevezetett. Men-csikoff hg a kronstadti kormányzóság alól fömle-tetett.

— Krimia-ban ápril 13-án szívreható bé-keünnep volt. A nyugoti s orosz hadseregek főve-zőreinek barátságos találkozásuk volt. Lüders orosz főhadivezer sátera alatt, s miután már úgy is megtörtént az alku és vásár, nagy áldomásokat ittak egymás egészségére s az elérzékenyedés hang-ján kérték egymástól az engedelmet, ha néte-lán a lefolyt évek alatt egymásnak valaminé vetetek volna.

Állam- és iparpapírok árkelete. Bécs, ápril 25—26. 1856.

E r t é k	Ápril 25.	Ápril 26.
5% ^o -es met.	85 ³ / ₄	84 ⁷ / ₈
4 ¹ / ₂ % ^o -es met.	75 ³ / ₄	75 ¹ / ₄
4% ^o -es met.	—	65 ¹ / ₂
Nemz. kölcsön	85 ⁵ / ₈	85 ⁵ / ₈
1834 ki sorsjegy kölcsön	224 ¹ / ₂	224 ¹ / ₂
1839-ki	133 ³ / ₈	133
1854 ki	107 ³ / ₈	107 ³ / ₈
5% Földtehermentesítéskötelezv.	—	77 ¹ / ₂
Északi vasutárszvény	—	302 ¹ / ₂
Francia	—	350
Hitel részv.	343	343 ³ / ₄
Bank részv.	1109	1108
Duna gözhajózási	635	633
Arany	5 ⁵ / ₈	5 ³ / ₈
Ezüst	—	3 ¹ / ₄

G a b o n a á r a k ápril 20.

	Búza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri Köles
ft kr ft kr ft kr ft kr ft kr ft kr					
Seben	3 37 2 28	—	—	1 36 2 20	2 48
Brassó	3 16 1 52	2 8 1 20	2 24	—	—
Kolozsvár	4 16 2 16	2 24 1 12	1 40	—	—
M. Vásárhely	4 32 2 32	—	1 20 1 28	—	—
Szászváros	5	2 48	—	1 52 1 18	—
Besztercze	4 36 3 6	—	1 36 2	—	—
Kolozsv. 24 ap. 4	16 2 16	2 24 1 12	1 40	—	—

A tene-vári ápril 18-ai hetécásáron a termények-nek következő árak volt:

Pozsoni mérő: Legjobb búza 5 f. Közép búza 4 f. 36 kr, legsálsóbb 4 f. Rozs: legjobb 2 f 48 kr, közép 2 f 36 kr. Árpa: legjobb 2 f 29 kr, közép 2 f 12 kr. Zab: legjobb 1 f 36 kr. Kukuricza 1 f 48 kr. Langiszt: alsó austriai máza: 12 f 48 kr. Zsemleliszt 8 f 48 kr. Fehér kenyér-liszt 8 f. Fe-kete kenyér-liszt 7 f 12 kr. Bársági rozs: fontja 12 kr. Bab: pozsoni mérő: 2 f 48 kr. Krumpli (burgonya) 1 f 12 kr. Búza java: 14 ft. Uszatott kemény fa: alsó austriai öl: 9 f, nem úztatott ke-mény fa 12 f. Gyapjubeles gyertya: fontja: 30 kr. Szappan 20 kr. Marhabús 10¹/₂ kr. Repce és len-olaj 28 kr. Só 6 kr. Sör 6 kr. (iczeje). Pálinka (18 foknyi) 24 kr. Borszes minden fok 25 kr.

Felcélós szerkesztő:
VIDA KÁROLY